

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 6 luni 10 cor.
 pe 3 luni 5 cor.
 pe o luna 2 cor.
 Nr. de Dumitracă pe un an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe un an 40 franci.
 Manuscrise se se însoțesc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 26

INSERȚIUNILE:

Se va plăti în avans pentru toate inserțiunile. Dacă se plătește în cont, se va plăti în ziua următoare. Dacă se plătește în cont, se va plăti în ziua următoare. Dacă se plătește în cont, se va plăti în ziua următoare.

Canal... beton... etc...

Und wem es just passiere,
 Dem bricht das Herz in zwei.

... A fost odată, a fost un neam de oropsiți.

Și acel neam de oropsiți trăia într-o țară, în care se zicea că au drepturi cu drepturi de a trăi după firea lor, de a se mări pe mai marii lor din trecut și de a pregăti urmașilor lor viitorul, după a lor înțepere...

Așa era scris în lege, în legea acelei țări. Dar cum se împlinea scrisul legii?

— Ascultați ehoul zidurilor Inchisorilor din Seghedin și Vaș, — și afla-veți, că vechea poveste a răutății oarbe se însirue ca boabele pe mătanii, în dreaptă socoată înmăstate cu jertfele și suferințele pentru dreptate!...

Și a fost un bărbat oropsit, din oropsitul neam, care ridicat-a glasul pentru dreptate, cerind împlinirea drepturilor și pentru oropsiți.

Și lăcaș i-s'a gătit lui, în întunecimile închisorii!...

Dar lumină vie pogoritu-s'a asupra în înegurata încăpere; gând mare i-a cuprins sufletul:

«Nu voi ajutorul prietenilor pentru traumele mele de aci; ci vreau monument vădit întru mai mare, mai senin și mai nenorocit în neamul meu:

Monument marelui erou Iancu!»

Și răsunat-a ca tulnicul în codru, glade de aramă, eșit printre zăvoare și ușă înecate.

Din câmpia țării, din fundul pământului înecurilor Banii, din lungul și latul mândreii țării a Ardealului, picura în arginți pietatea pentru cel apus, căldura inimii pentru cel mare a fost, mândria pentru al nostru cel nemuritor...

Și amuțiseră pentru o clipă patimile și urățile între noi; desnađejea cuprins-a pe vrăjmași, căci nu e neam de rind acela care are în sufletul său pentru cei-ce la neamurile s'au ridicat din mijlocul său!

Nu te îndoi, inima mea, de viitorul cumpului nostru neam!

Sbuciumatu-s'au opresorii.

Pierdutu-și-au cumpătul.

Chibzuit-au ce era cu puțință să izvoiască crieri înfierbântați...

Când — de odată:

«Evrice!»

— Coadă de topor!!...

Și mi-au târât prin pușcării, de acolo mucețit zile de rîvnă și muncă, inimii cu suferințe senine, făpturi de întrupată bărbăție...

Și urmarea?

Ei!...

A fost încă numai coadă de topor...

Și avea aer chiar de coadă de păun, orbi-

toare prin «frumsete», pentru oropsiți, — ear legănată, aducând boare lină oropsitorilor cu fețele înfierbântate de orgie...

Și a trecut și asta.

Oprimat ești, nefericitul meu neam! printr'af tăi și prin vrăjmași!...

*

Și a trecut și asta.

Dar toporul avea coadă!

Și seamă nu puteai să-ți dai, unde o ieși, când va da odată buzna în «pădure»...

Căci iscoditu-s'au în numele «cinstei» toate feliurile de obroace pentru adevăr, toate spaimile pentru legea încăpută în cadrele fărădelegii, toate nepriceputele bălăbăneli contra adevărului...

Și noi tăcem și lacrimăm, atunci când ni-se cetește la capul conștiinței de neam, că Eroul nostru a fost un tăciunar; și în temnița ne-ar vâri, când am mărturisit că idolul lor a fost un sperjur, ear opera lui o crimă...

*

Dar, — să-i lăsăm pe toți să-i preamărească pe al lor; cu cât ni-a mai rămas, să-i proslăvim pe al noștri!...

Dar...?

Coadă, coada de topor!

Pentru Iancu încă tot numai în inimile noastre are loc monumentul!

Îi vom face însă loc strălucit și în sufletele urmașilor și strănepoșilor noștri!...

Pentru «fondul Iancu»?

... coadă de topor,...

«Canal și beton, etc.» — la palatul școlii din Sibiu.

Und wem es just passiere...

*

A fost odată, a fost — un neam de nenorociți... Sfinx.

Constituirea birourilor corpurilor legiuitoare din România.

Camera României s'a constituit astfel: președinte Gr. Triandafil, vicepreședinte; Toma Cămarășescu, C. Cantacuzino-Paşcani și D. S. Nenișescu, — ear Senatul a ales președinte pe C. Boerescu, vicepreședinte pe N. Economu, Dr. C. Istrati, Th. Văcărescu și C. Ghica-Deleni.

Să ne organizăm!

— Articol primit d'afară. —

Din lupta, ce s'a încins în jurul alegerilor din ast an, ne-am ales cu o experiență mai mult. Ne-am convins, că fără organizarea recerută, și lupta cea mai dreaptă o putem perde. Și o parte mare din pierderile din ast an, mai mult numai neorganizării noastre se poate atribui.

De astă-dată nu voi nizu a dovedi cu exemple însemnătatea practică a organizării în luptă. Nu, pentru-că aceasta e un lucru atât de elementar, în cât nu are de loc lipsă de dovezi. Tot ce voi a zice e, că nici cele mai neînsemnate afaceri nu vor

succede, dacă acelea nu se duc la îndeplinire pe baza unui plan bine precizat, bine întocmit.

La alegerea de deputați dietali s'a constatat, că o parte mare dintre Români au fost lăsați afară din lista alegătorilor. Alții au fost induși defectuos. Ear alții s'au prezentat la urnă, fără să fie primit vre-o îndrumare din partea celor competenți.

Și nu e mirare, că poporul e atât de neorientat în afaceri de natura aceasta, pentru-că tot atât de neorientați sunt chiar și aceia, cari sunt anume chemați a lumina și instrua poporul în direcțiunea aceasta. Ei înșiși sunt avizați, a primi înviațiunii din partea altora. Lucrurile însă astfel numai pot dăinui, dacă odată am intrat în luptă. Trebuie făcuți toți pașii de lipsă, spre a face o organizare după toată forma.

Când fac amintire de organizare, nu înțeleg organizarea de până aci, numai pe papir. Doresc o organizare, care să funcționeze pururea: în timp de pace, ca și în timp de luptă. În timp de pace să pregătească mijloacele de lipsă, să pregătească întru toate pe alegători; ear în timp de luptă, prin alegători bine pregătiți și disciplinați, să ducă lupta la izbândă.

Listele alegătorilor dietali se rectifică din an în an. Cei angajați în fie-care comună cu conducerea afacerilor electorale, să se intereseze în tot anul de compunerea și rectificarea listelor. Nu numai să se intereseze, dar să iee și parte activă la compunerea lor, nizuind, ca să nu se omită cine-va pe nedrept, ear numele celor induși în listă, să nu fie indus defectuos. La vremea sa să decopieze lista alegătorilor și să însinue recurs contra scăderilor constatate. Ear despre pașii întreprinși să raporteze comitetului central comitatens.

Comitetul electoral din centru pururea să stee în legătură cu cei dela periferie, dându-le înviațiunii în toate direcțiunile. Să facă pașii de lipsă pentru traducerea legii electorale într'un stil poporal și a o distribu între popor pe lângă un preț bagatel, eventual gratis. Și dacă împrejurările permit, să se pună la cale tipărirea de cărți tot în stil poporal, prin cari să se facă cunoscut poporului însemnătatea alegerilor dietale; însemnătatea și chemarea deputaților peste tot, și în special al deputaților Români. Asemenea și însemnătatea și folosul alianței noastre cu celelalte naționalități din patrie. Atât în ce privește alegerile dietale.

În luptele noastre dela comitat, organizarea noastră încă lasă mult de dorit. Căci nu un caz a fost, că am intrat în luptă nepregătiți și neorientați. Acolo e și cazul cu împărțirea cercurilor electorale. Actele trebuie cetite și studiate înainte de adunarea comitatului. Căci numai pe lângă o cunoștință deplină în cauză, se poate purta lupta cu succes.

Deci organizarea mai presus de toate!

I. G.

Românii din Camera Ungariei.

«*Arbeiterzeitung*» din Viena, publică următoarele, asupra deputaților români din Ungaria:

„Dintre candidații de naționalitate română cari au fost prezentați, în înțelegere cu hotărârea conferenței dela Arad a politicienilor Români din Ungaria, nouă au fost aleși deputați. Pentru moment, aceasta e, negreșit de o importanță secundară în comparație cu evenimentul de căpetenie al triumfului opoziției maghiare. Totuși e un fapt nou pentru parlamentul maghiar că grupul național e gata să ia parte de aci înainte la politica parlamentară a Ungariei cu un program unitar.

Românii burghezi din Ungaria au exercitat până acum tactica prostitoare de popor a pasivității și s'au ținut retrași de mișcarea electorală pentru-că, după cum spuneau ei, să nu sancționeze printr-o mișcare, constituția actuală a Ungariei și ideea statului unitar maghiar.

Generația mai tânără a rupt încetul cu încetul cu acest principiu și chiar în ultima perioadă legislativă a Ungariei un reprezentant al Românilor, Dr. Vlad, a făcut parte din parlamentul unguresc.

Acum, în afară de aceasta, au mai fost aleși și alți opt deputați români: printre noii aleși sunt de remarcat advocații Dr. Ioan Suciu, Dr. Stefan C. Popp și ziaristul Russu Șirianu ar poseda remarcabile calități oratorice și ar stăpâni perfect limba maghiară.

Faptul că cu toate șicanele și violențele autorităților maghiare, — în circumscripția Dobru, de pildă, cinci localități locuite de Români, au fost împedecate cu forța de a participa la alegerea dlui Dr. Vlad, — au fost aleși totuși nouă deputați ai acestei naționalități, lasă să se întrevadă pentru viitor, fără îndoială, o mare pierdere de mandate pentru Unguri, dacă și Românii din Banat vor renunța la pasivitatea lor.

De altfel e de așteptat și o apropiere a acestor două triburi din momentul ce ambele părți vor putea să-și spuie cuvântul.

CRIZA.

Criza continuă să neliniștească și să agite partidele maghiare. Lucru caracteristic: cei cari se frământă mai mult sunt învingătorii, opoziția aliată, până ce partidul liberal pare ori cu desăvârșire resemnat, ori că are semne și promisiuni că nu va fi înălțurat dela putere.

Hegedüs Sándor, fostul ministru, și scrie deja în «*Neue Freie Presse*» un articol în care spune că rezultatul audiențelor la M. Sa a fost, pentru opoziția aliată, *risipirea multor visuri*. Matadorii partidelor biruitoare s'au putut adică toți convinge, că afacerile nu se pot rezolva ori pune în toporiște așa cum se discută în cluburile politice ori la mesele din cafenea, ci lucrurile publice din Ungaria, în deosebi cele economice, sunt în strânsă legătură cu cele din Austria, și zadarnic ar vrea Ungurii, să facă într'un fel dacă Austriacii vor altfel!

Articolul a produs mare senzație și «*Egyetértés*» de erî îl reproduce ear la loc de frunte polemizează cu Hegedüs, ori mai bine: îl ceartă rău pe acesta pentru-că vrea să slăbească punctul de vedere maghiar și să incurgieze pe Austriaci.

Organul 48-ist spune că opoziția nu va ceda, ci M. Sa trebuie să se plece în fața «națiunii».

Cabinet Wekerle.

Se susține, că comisiunea executivă a partidelor aliate n'ar face greutăți, — în schimbul unor concesii mai mult de valoare principială — unui cabinet Wekerle. Concesiunile acestea, de pildă în chestiunea armatei s'ar tranșa așa fel, că Dieta și Casa magnatilor, ar aduce un conclud, prin care s'ar enunța că dreptul țerii cu privire la

realizarea pretensiunilor sale în armată există și se recunoaște pe vecie. În schimbul acestor concesii, coaliția ar desarma deocamdată.

Regele în Budapesta.

Precum s'anunță din Viena, cercurile competente nu știu nimic despre aceea, că Regele ar veni săptămâna aceasta la Budapesta. Nu e însă exclus, că venirea se va întâmpla săptămâna viitoare.

«Pol. Ért.» e informat, că Regele va sosi numai săptămâna viitoare la Budapesta.

Partidele

În cluburile politice domnește acum absolută liniște. S'apropie serbătoarea națională maghiară, 15 Martie și deputații s'au împrăștiat prin cercurile lor să serbeze cu alegătorii. Ungurii vor să serbeze anul acesta în mod deosebit «idele lui Martie».

Kossuth Ferencz a plecat erî din capitală. În clubul Lloyd numai puțin deputați au fost ieri. Comitetul executiv al partidului liberal a ținut ședință, dar n'a adus nici o hotărâre meritorială.

Principii ungurești!

Sub titlul de mai sus «*Wiener Monats Zeitung*» (dela 6 Martie) scrie:

Ungaria devine nervoasă și intolerantă. — Presa opoziției, coaliate, care oare-când cunoștea numai «Mântuirea Națiunii», a găsit, că există și principii constituționale, pe care — Regele are datorință să le îplinească. Domnia-Lor așa de cu drag ar voi să fie: ministrii.

Aici ne permitem o întrebare: „fost-a obstrucțiunea, legătura brachială a expresiunii voinții majorității legale în sensul constituționalismului doară?”

De oare-ce «*Națiunea*» — de facto 1/2 milion din 20 milioane — s'a afirmat pentru opozițiune, Regele ar avea datorința să aproabe principiile ei (opoziției) și să-și aleagă din șirurile ei cabinetul nou.

Ba nu, Regele n'are nici o datorință!

Nici legi sancționa, nici a denumi ministrii! Dânsul toate acestea le poate, — dacă le vrea. Și cel-ce afirmă contrariul, acela este în constituția ungurească — dl conte Albert Apponyi — „un străin de distincție!”

Lăsat-a cumva opoziția „vocea legală a națiunii să ajungă la vorbă!

N'a împedecat-o prin mijloace brachiale?

Regele n'are lipsă de așa ceva.

Dînsul numai se folosește de drepturile sale constituționale.

Sau doară este „*Voința națiunii*” pentru Regele „lege supremă”? Ba, numai bunăstarea ei. Pe aceasta se impart părerile. După tiradele celor nenumiți încă, am putea crede, că Ungaria ar fi o republică. Dar' nici dl Loubet nu s'a prea grăbit când avea să formeze un cabinet nou. Dar' „coalitații” zic: „Regele să fie absolut, când ne face pe voia noastră”.

Adecă la acceptarea (primirea) programului ar da ceva Regele opoziției, ceea-ce din puterea sa deplină nu poate să deie!

Legătura economică între ambele state este un simplu contract pe termin. Nu așa *basa dreptului de stat*. Aici nu este abdicere pe termin, decât numai o *învoire a celor trei contraheți*: Coroana, Cislaitania și Transleitania. Ungaria voiește, ca un punct important din 1867, să se restrângă: Suveranitatea Coroanei referitor la armata comună.

Și dacă ar deveni fapt această restrângere, tot ar mai rămânea „*consensul Austriei*” — fără care ori și care înțelegere e *nelegală*.

Asta să și-o însemne domnii din Pesta!

Comanda germană există astăzi de *facto* — abstrăgând poate dela cuvântul „*Hier*” — aproape numai pentru ofițeri și numai în parte pentru subofițeri, dar' pentru feciori, ostași, de loc nu. Ostășimea își are *limba sa maternă*, limba regimentului, aceasta îl *însuflește* pe soldat în luptă, dar' nu „*limba maghiară de stat*”. „*Națiunea*”, (maghiară este de a se înțelege) care nu face decât a 6-a parte a popoarelor din Monarchie, și

în Ungaria proprie, cu toate *ordinațiunile chiale cele mai brutale* nu poate ajunge la maritate; voiește (națiunea maghiară) scurt și să *maghiarizeze* cu ajutorul limbei de com maghiară pe Nemți, pe Români, pe Slavi din rile coroanei sfintului Stefan.

Aceluiaș scop are să servească și regulă „*votului*” nou „*liberal*” — care permite acelui alegător să vină la urnă, care *posede de stat*”.

„*Așadar 54% a populațiunii nemaghiare fie despoiați de drepturile lor!*”

„*Coroana știe cât valorează credința Maghiarilor și cât a celorlalte popoare*”.

„Constituționalism complet”

Ugron Gábor, «*rabonbanul*» cur zic încăpăținatului visionar al ideilor maghiare, a prins și el condeiul și în n-rii ierî al ziarului «*Pesti Napló*» sub titlul «*Constituționalism complet*» a scris un ar despre cunoscutele gravamene maghiare azi la ordinea zilei. Ca și în oratorie, și în stil, acelaș șovinism viguros, ac ton pătimaș și arogant exprimă aceleaș suri cari au alintat — cu mici interm de activitate economică: liferare de inființarea băncii seculască etc. — în viața rabonbanului.

Rabonbanul îi face scurt proces stații Sale: «*națiunea*» a hotărît, de ce târzie să-î esecute hotărîrea? Nu mai fi nici un scrupul cu privire la votul na — zice rabonbanul. «*Maghiarii prin ras și-au rostit aproape unanim voința, ear e decizătoare, căci alor e țara și «tot acest pământ, înseamnă putere, lege, științ poezie și mărire*». Cu alte cuvinte conștiunea despre «*constituționalismul complet* al rabonbanului este, că voința «*maghiare de rassă*» hotărăște și nu voința majorității țării. Numai un lucru nu ne spune rabonbanul, ce rol le acordă celorlalți locuitori țării cari nu sunt «*maghiari prin ras*». Legea adevărat, le-a asigurat egală îndreptare, dar' după teoria lui Ugron, voința nu numără, chiar când ea ar fi expresia majorității țării.

Și Majestatea Sa nu se face esecutul acestor teori... «*Constituționalism complet*, cum le rezumă rabonbanul.

Nebunie completă — cum le-am zice.

DIN ROMANIA.

Populația României. După rezultatele mului recensământ din 1889, populația României era de 5.956.690 locuitori.

La 1 Ianuarie 1905, după calculele la serviciul statistice generale din ministerul domenii, populațiunea României a depășit de 6.400.000 locuitori.

În 1899 locuiau în România 467.394 sta. Notăm pricipalele naționalități:

Austro-ungari 108.825, Bulgari 8064, manii 7733, Greci 20.163, Turci 23 756 lae tectii 298.560.

După religii, populațiunea României prinde:

5.451.787 ortodoxi, 266.652 mozaici 149.967 catolici, 22.749 protestanți, 44.732 hametani, 5.787 armeni, 15.094 lipoveni, alte religii.

Acționarii Băncii Naționale a României s'a întrunit Joul, în adunarea generală au luat la cunoștință darea de seamă a mersului afacerilor Băncii în anul 1904.

S'a aprobat în unanimitate și fără discuțiune bilanțul și descărcarea consiliului administrațiunea sa pe anul 1904.

S'a procedat, apoi cu vot secret, la gerea unui director și a unui censor.

Au fost realesi: ca director dl Th. Iănescu, ear ca censor dl C. Nacu.

† George Lazar.

Ne obișnuiserăm deja de mai multe săptămâni cu gândul că avem să-l pierdem, și din toamnă o boală grea îl doborâse, și totuși stăm uimiți și cutremurați în fața cereștilor hotărâri care ear ni-au răpit un prieten, ear cauzei poporului un părinte devotat. . .

George Lazar, avocat în Arad, s'a desvârșit adevărat Luni după amiază din viață. După o agonie lungă, în cursul căreia avu-se însă momente senine și rar un muritor și-a dat mai bine seamă de trecerea din viața asta a — umbrelor, rar caz ca cineva să fie mai împăcat cu gândul morții. El însă dispuse tot: ce și cum să se facă.

Moare când familia sa și neamul s'ar fi putut aștepta mai ales să-i fi sprigin. Anii călători i-a trăit însă, i-a împlinit bine. Și-a iubit neamul cu adevărată patimă și în ultimele trei decenii n'a fost mișcare națională, politică, fie culturală, la care să nu fi participat, nu colectă în care să nu figureze între cei mai darnici.

Noi, cari l'am cunoscut mai de aproape l'am admirat îndeosebi în ultimele lupte bisericești (din Diecesa Aradului). Ce perspective nu i-s'au deschis, ce ademeniri nu i-au dat asalt, dar el a rămas ca granitul de tare în convingerile sale și prin atitudinea și voința sa a contribuit ca diecesa noastră să-și găsească calea spre bine și mântuire. O amintire veche, din copilărie, l'a legat de Mangra și de actualul episcop I. I. Pap, și în toate împrejurările a rămas fidel amicilor săi.

Temperamentul îi era combativ, în principiu nu cunoștea negocierii, ci intrasigența-l caracteriza.

Așa bolnav cum era, chiar înainte de moarte cu două luni, când cu pregătirile de luptă electorală, el se interesa așa de mult de afacerile naționale, încât scrisese directorului nostru o epistolă în care îi da înviațiune și privitoare la situație.

La fondarea ziarului nostru a luat viue parte, după cum n'a lipsit delă nici o acțiune unde vorba a fost de cauză publică.

Deplângem moartea bunului Român, ear familiei sale greu încercate transmitem sincere regrete.

Războiul ruso-japonez.

Fuga armatei ruse. Continuarea războiului. — Perderile Rușilor. Perderile Japonezilor.

Perderile Rușilor sunt enorme. Armata, ce în fugă își caută scăparea, se teme, că va fi împresurată. La Tienling probabil vom avea lupte nouă, o catastrofă în ediție mai groaznică poate să ajungă armata rusă. Și la toate acestea curtea țarului crede, că Kuropatkin va fi înlocuit cu un nou comandant, care va mai avea o nouă armată. Despre pace nici vorbă nu poate fi. Războiul va fi continuat și va mai dura, după-cum se vede, încă multă vreme. Numai o revoluție internă îi poate pune mai curând capăt.

— 13 Martie n.

Londra. Corespondentul Agenției Reuter anunță din Fusun, cartierul general al lui Kuroki cu dată de 10 l. c. următoarele:

Generalul Kuropatkin a știut să țină pe japonezi departe de calea ferată. Retragerea de lângă Saho s'a făcut în cea mai bună ordine. Colinele din partea nordică

a râului le-a permis Rușilor să se retragă neconturbată. Acum, când întreagă armata rusă e spre nord dela Hunho, să pare, că Kuropatkin a prevenit pericolul unei împresurări. El și-a scăpat toate tunurile și ca-rele aripei stânga. Aproape toate trupele japoneze, ce au venit dinspre Saho, au trecut eri peste Punho. Frontul rus l-au spart Japonezii în depărtare de zece mile dela Mucden spre est. Armata japoneză din centru în parte înaintează spre nordost. Singurul drum de retragere e o livadă cam de șase mile între calea ferată și drumul de țară.

Nouă luptă.

Tokio. Prigonirea armatei Ruse Japonezii o continuă cu bărbăție. Se crede, că la Tielin va fi o nouă luptă. Japonezii sunt deja acolo. Rușii sunt osteniți și în disordine. Au puține alimente și muniție și mai puțină.

Tienling. Trupele rusești se apropie de pozițiile dela Tielin. Japonezii înaintează spre nord dela Mucden în coloane.

Perderile Rușilor.

Tokio. Generalul Oyama zice, că numărul prinzilor Ruși e trei-zeci de mii, perderile Japonezilor se urcă la patru-zeci de mii.

Tokio. Mareșalul Oyama anunță cu data de 12: Rușii au lăsat 25,000 morți. Prada, cea am făcut-o, e: două-zeci steaguri, cam 60 de tunuri, 60.000 de puști, 150 care cu muniție, 200.000 obuze, 25 milioane patroane, apoi articole de trai, nutreț, cai, căruțe cu hărți, haine, pâne, cărbuni etc.

Urmașul lui Kuropatkin.

Paris. Din Petersburg s'a depeșat mai multor foți, că generalul Kuropatkin a rugat telegrafice pe țar, să-l concedieze din post, fiind-că și trupește și sufletește e deprimat. Generalul Suhomlinov, învățacelul lui Dragomirov, s'a declarat gata a primi comanda trupelor din Madciuria cu condiția, ca marele duce Nicolae Nicolaevič să fie comandant suprem.

Războiul va mai dura.

Petersburg. Sâmbătă în Țarskote Selo s'a ținut o consfătuire militară, la care toți marii duci au fost pe lângă continuarea războiului. Consiliul de războiu a decis, că marele duce Nicolae Nicolaevič va lua comanda dela Kuropatkin. Zece corpuri de armată vor fi mobilizate.

Paris. Amiralul Dubanov, reprezentantul Rusiei în afacerea dela Hull, a răspuns unui colaborator al lui Echo de Paris, că Rușii fără considerare vor continua războiul. După el Japonezii în câte-va luni vor fi cu totul tot eșofați și Dubanov e convins, că peste câte-va luni Japonezii vor cere pace. O armată nouă se va înjgheba, care va putea cu succes lupta contra Japonezilor. Mai întâi trebuie să nvingem și apoi putem vorbi de pace.

Londra. Se știe, că Kuropatkin a fost prins în apropiere de Tienling împreună cu generalul Ivanov și cu corpul vânătorilor din Siberia ostică.

Londra. Din Mucden capătă «Daily Express» informațiunea, că Rușii pun vina înfrângerii în spatele lui Kaulbars. Kuropatkin îi încredințase două corpuri de armată, ca să impedece manevrele de împresurare ale Japonezilor. Deci el a avut mai multe trupe, decât Japonezii, dar n'a luat nici o inițiativă, prin ceea-ce a cauzat nimicirea și peirea armatei lui Linevič, pe când Zerpisky cu 2 divizii a ținut în loc pe Ocu vreme foarte îndelungată și și-a cauzat foarte mari per-

deri. Zerpisky le-a cauzat cele mai mari pierderi Rușilor. *Rennenkampf* a fost bătut, fiind că în loc să capete în 7, a primit numai în 8 porunca de retragere a lui Kuropatkin. Cu o zi înainte de primirea poruncii sta foarte bine, dar în 8 se năpustiră asupra lui de-odată trei divizii japoneze. Afară de aceasta Cazacii s'au dovedit neputincioși în ținut muntos.

Chinezii.

Tiencin. Direcția căilor ferate chineze anunță, că comunicația de pe linia Incau-Coabane-Sinmintin se va sista pe timp nedeterminat. Se zice, că dispoziția aceasta s'a luat la dorința Japonezilor.

Primejdia unor nouă corpuri de armată.

Petersburg. Corespondentul de pe câmpul de război a lui «Novoja Vremja» depeșază, că armata rusă e în stare critică. Biruința Japonezilor e a se atribui perfectei artilerii a lor. E mare teamă, că alte două corpuri de armată vor fi prinse. Kuropatkin e deja în Carbin.

Londra. Daily Mail primește din Niucivang depeșă, ce urmează:

Armata lui Nogi a tăiat calea armatei lui Bilderling la Tienling și a strâmtorât-o împingând-o spre nord. În chipul acesta retragerea trupelor rusești a devenit mai critică. Căci spre nord dela Tienling e o a patra armată japoneză, care vrea să ajungă pe câmpul de luptă. După o încăerare desperată câte-va părți din armata rusă s'au putut retrage de-a lungul căii ferate.

Armata lui Miscenko lângă Tienling s'a ciocnit cu cavaleria japoneză. După o luptă crâncenă însuși Miscenko a căzut prins. Spitalele din Niucivang și toate satele sunt pline de răniți. În Incau au sosit mai multe vapoare cu bandage și alimente. Pe răniți îi transportă Japonezii pe corăbii. Trupele rezervei ruse au suferit foarte mari pierderi, fiind-că erau pe șes și au fost espuse obuselor bateriilor japoneze. Nici șanțuri, nici alte fortificații de câmp n'au scutit pe Ruși de gloanțele Japonezilor.

Paris. Lui Echo de Paris i-se scrie din Petersburg:

Cercurile militare refuză ori-ce deslășire. Dispoziția e lugubră. Dela Carbin n'a sosit nici o veste. Se crede și speră că armata a doua nu mai e în pericol.

Materialul de artilerie a fost transportat spre nord dela Tienling încă înainte de retragerea Rușilor.

Dela Asociațiune.

Concurs. În conformitate cu dispozițiunile Normativului general pentru administrarea fondurilor și fundațiilor. «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» se publică concurs pentru «premiul Andreiu Mureșanu» de K 300.

La concurs se va admite ori-ce lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în decursul anului 1904, fie ea din sfera literaturii frumoase sau artistice fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Mai a. c. la biroul «Asociațiunii» în Sibiu 5 (cinci) exemplare ale lucrării lor. Decernarea premiului se va face în ședința plenară a Secțiunilor științifice adunarea generală a «Asociațiunii» din anul curent.

Din ședința Comitetului central al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» ținută în Sibiu la 9 Martie în 1905.

Ioșif Sterca Șuluțu,

Ioan I. Lăpădatu,
secretar II

Răvaș dela Sibiiu.

Zori de primăvară. — „Năpasta“ în nemțește. —
Producția meseriașilor. — Petrecerea limerimit.
— Program pentru viitor.

Nainte cu 2—3 săptămâni se slobozise poporul lui Dumnezeu asupra Sibiiului Ninsese până în gura ciorapului, oamenii înghețaseră până la piele, și lupii ululau prin Maieri și Țigănie și precum cetisem într-o foaie locală, mâncaseră, stante pede vr'o câți-va români de-a întregul, fără a bea apă după ei.

Bunul Dumnezeu însă, cu sfânta sa mână, a luat iute urgia de pe noi. Troienele de zăpadă au dispărut — le-au cărat pe câmp români (căci la măturatul stradelor și la svârlițul cărămizii pe casele sașilor, numai românul se pricepe...) Ospățul românesc al lupilor încă n'a fost confirmat, precum spunea foaia numită.

Ear șuvoaiele de apă le-a înghițit, fără urmă, pământul, întocmai cum înghiți-va uitarea polologhiile de „răfuială“ ale „Gazetei“. Și astăzi avem un soricel căldicel, de pe luncă și din Dumbravă adie zefirul dulce de primăvară, iar pe stradele Sibiiului zburdă în salturi grațioase roibii boierului nostru Romulus Boiu.

Și pe când mugurii se căznesc să pleznească și ursul somnoros să iase din bârlog, din cazanul de prefacere al naturii am eșit și noi sibienii par'că desmorțiți și spălați de mușchiul, de toropiala, de păcatul inerției ce ne zăverise trupul și sufletul în pojghiță de fier.

E minune ceea-ce-ți spun, iubite cetitorule. Deodată cu trecerea vulpei peste ghiață, s'a rupt și ghiața lăncezelii și pasivității sibiene. Avem de vr'o 2 săptămâni încoace o viață agitată înțeleg terenul social — cum n'a fost de mult, și care, tot trâmur că va avea mai mult caracterul și urmările unui chef de cele poștești. Evenimente și manifestații sociale și culturale se țin lanț acum la apusul carnavalului. Port cu mine un carnet și pe paginile lui nu găseac acum decât crâmpele de gândiri și vorbe nearticulate: „Casa națională... Barbu... Concert... Flondor... Șulaț băcsi... Cadriul II cu x... Serata la cea oacheșe și cea bălaie... Tinerimea aprinsă... Oaspeți în provincie (singurul punct în programul național, unde noi sibienii rămânem pe lângă pasivitate) etc. Astăzi mi-e capul un ciubar, mâne cât o baniță, poimâne cât un calendar s'au poate cât cisma pantofarului Gerbverger dela „Impăratul Romanilor“, și așa mai departe.

Vom fixa aci câteva din aceste evenimente, mai mult în formă de cronică, pentru-că sunt cam multe, și pentru-că m'am pomenit cam târziu ele.

*

Ar trebui poate să încep povestea dela — Kneisel și Stefanescu, oaspeții nostri artiști din România Despre concertul acestora însă am cedit în foile locale niște irmoase deasupra cărora nici cu liftul nici cu modestul meu lexicon de vorbe nu m'aș putea urca. Nevoit sunt deci să mă închin și să cred și eu, că violinistul Kneisel e mare artist român, iar pa tenoristul Stefanescu nu-l chiamă — Georges u... .

*

Mă opresc niște asupra altui lucru românesc, făptuit însă de neromâni.

Trupa de teatru germană din loc a ținut să prezinte în 25 Faur, drama lui Caragiale „Năpasta“. Publicul românesc asistent a primit cu osanale isprava nemților.

Întâmpinarea aceasta atât de favorabilă nu o atributei neprieceri estetice a publicului, ci mai mult entuziasmului său național, deșteptat în momentul când vede productul unui autor român apreciat de străinii cel atât de sus înălțați asupra culturii și bieteii noastre literaturii dramatice.

În faptă, prin reprezentarea „Năpastei“ în chipul cum s'a făcut, după părerea mea, noi românii n'am câștigat nimic în ochii străinilor. (Lasă că străinii nici n'am văzut în teatru. Sași!

— de când ne-am vârit peste ei în politică și o învrtim o leacă mai abitur de cât ei, și de când au început a se convinge, că Românii se gândesc serios să-i înghită, — se cam ascund de noi. Dar tot o să-i găsim și o să-i înghitim noi...).

Piesa e tradusă, mai bine zis prelucrată prost. (Foaia germană din loc află totuși motive a se descărca asupra autorului). Unele părți sunt omise, altele întortochiate.

Interpretarea a fost relativ bună, dar încântătoare n'a fost. Suntem cu recunoștință față de silințele actorilor nemți, și nu putem pretinde dela ei ca să știe pătrunde cu deplină izbândă în spritul și chipul de trai și simțire al țaranului Român, dar a trece cu vederea scăderile lor, încă nu putem. Joc fără cusur nu ni-a dat nici unul din cei trei actori cu role principale. (Va urma).

Degenerare.

Beiuș, 10 Martie.

La anul 1871 cu o însuflețire nespusă s'a constituit „Casina Română“ din Beiuș. Scopul Casinei după mărturia §. 2. din statute este dezvoltarea intelectuală prin citire și conversare, dezvoltarea și susținerea conțeleg. și frățești. Cu alte cuvinte aceasta Casina s'a înființat cu scopul de a închiega într'un mănunchiu de frați pe Românii de aici și a le da mijloace și ocaziune a se sfătui la olaltă și a se lumina în toate împrejurările vieții lor. Acest scop sublim ar trebui să intrunească pe toți Românii din Beiuș și jur; durere însă că în zilele noastre numărul membrilor în loc să sporească cum ar fi și lucru firesc — scade necontentit, așa că astăzi abia se ridică la 40. Decreșterea aceasta a numărului membrilor este desigur o urmare naturală a scăderii însuflețirii societății românești pentru Casina și scopurile ei.

Data fiind pentru toate timpurile și în toate cazurile importanța netăgădă a scopului și Casinei, eu nu pot crede, că în nerecunoașterea scopului și valorii din partea publicului român avem să căutăm cauzele pentru cari tot mai mult scade interesul și însuflețire față de Casina, ci adevărata cauză pentru care aceasta instituție culturală-socială azi așa zicând numai vegetează, este a se reduce la stăbirea simțului național a inteligenței române, cari totodată sunt nu numai membrii a Casinei, dar și con. cătorii afacerilor ei.

Indiferentismul față de Casina mai ales în anii cești mai recentii pe unii cu simț național mai bun i-a pus pe cugete și estmod s'a născut ideia salutară de a arangia serate literare. Ideia aceasta din partea comitetului Casinei în ședința ținută la 26 Decembre 1901 a fost desbătută după merit și în fine a fost nu numai primită dar s'a și exmis o comisiune, care să o studieze mai de aproape și să o ducă la îndeplinire. Durere însă că unul din cele mai puternice mijloace de înfărire a Casinei noastre și de realizare a scopului înscris în statute, încă nici până azi nu s'a valorat, căci chiar cel mai cheamați a realiza această ideia manifestă azi o ținută chiar contrarie intereselor noastre vitale.

Pentru documentarea acestei afirmațiuni fiermii permis a vă da numai o descriere palidă ale ultimelor întâmplări.

În anul curent comitetul a decis ținerea balului îndatinat. Unicul mijloc ce dă coloritul național al acestui bal se reduce la dansarea jocurilor naționale: „Călușerul și bătuta“. Niște tineri infocați și pătrunși de simțul național s'au și angajat nu numai pentru arangierea acestor jocuri, dar totodată și pentru îngrijirea acoperirii speselor provenieunde. Ce să vezi însă, în momentul ultim când vestmintele „Călușerilor“ au fost deja soșite, dansatorii bine pregătiți; unii din domnii profesori prin ținuta lor neescuzabilă au zădărnicit cea mai frumoasă nizuință a tineretului și cea mai evvitabilă așteptare a publicului român; și așa în locul „Călușerului“ la balul „Casinei Române“ s'a dansat „csárdásul“. Entă cât am progresat! În loc de serate literare „Csárdásul“!

A urmat apoi în luna curentă în 4 balul Casinei maghiare la care inteligența noastră toată

a luat parte, cu toate că inteligența maghiară monstrativă a absentat dela balul nostru.

Dar dacă s'ar fi întâmplat numai asta, nu mi-aș fi luat condeiul în mână, cauza însă mi-a dat impuls la scrierea acestor rânduri în împrejurarea, că Casina maghiară cu ocazia nea balului ei a arangiat și concert bine reu nu numai cu concursul material, dar și cu lucrarea activă a unora din inteligența noastră. Entă până unde a degenerat falnicul Beiuș de nioară! Comitetul „Casinei Române“ enușă decide ținerea seratelor literare, care însă cauza indiferentismului nu s'au putut arangia, în locul acestora puterile noastre cu o însuflețire nespusă și cu o fală oareși-care se angajiază concerte și serate maghiare! Dela balul „Casinei Române“ o mare parte a inteligenței române sentează, la balul Casinei maghiare toți sunt zentii și aplaudând strigă din gura mare: „voti“.

Bravo: vin poate alegeri noi de deputați dar mai îngrabă alegere respective denumiri director gimnazial! Ne trebuie deci merite!

Un membru al „Casinei“

Artileria Rusă.

«Die Zeit» primește dela un specialist următoarele informații interesante:

Toți specialiștii militari aflători pe teatru de războiu din Manciuria sunt de acord că prioritatea trupelor ruse față de cele japoneze, datorște nu puțin și comandelor cu totul ineficiente a artileriei de câtră Ruși. Pe când japonezii, în toate ocaziile când e nevoie să se trebuințeze artilerie în număr mare, își asigură tunurile numai după o recunoaștere minuțioasă a terenului și pun în foc întreaga artilerie de deauna numai după un plan unitar — fiecare de baterie rusă lucrează așa zicând de capul fără să se intereseze câtuși de puțin de situația generală a luptei. Dacă e nevoie de o comandă se poate spune că artileria japoneză în orice caz ar intra în luptă, ascultă de bagheta unui singur capelmaistru dibaciu, pe când în orchestra artileriei ruse, fiecare instrument își cântă propriile sale note.

În luptele dela Hunho, pe la sfârșitul Ianuarie c., s'a întâmplat adeseori că artileria rusă în timp de ceață s'au pe viscol acoperirea o grindină de gloanțe propriile poziții rusești, oare-ce comandantul artileriei credea că acolo află inimicui. Într-o astfel de ocazie comandantul unei brigăzi de artilerie rusă, care se văzu atacat de focal a două baterii din propria-i armată și-a pierdut așa de mult răbdarea încât a ordonat să se răspundă la acest foc cu un alt foc mai intensiv, deși știa perfect de bine că în fața Rușii ear nu în Japonezi. Comandantul chestiune a căzut în luptă; altminterlea ar fi fost dat în judecata tribunalului militar.

Nici Rușii nu-și fac iluzii în ce privește prioritatea artileriei lor. Ei știu că această artilerie așa de importantă în războiul modern e rău comandată, precum și că artileristul rus nu trece sigur. Japonezii au în vedere ținuta cu o precizie admirabilă; din contră, Rușii sunt înclinați a lăsa să decidă mai mult sau mai puțin soarta unde va cădea obuzul. În privința aceasta s'a căutat în timpul din urmă a se aduce o îmbunătățire, punându-se unde se poate, ca oficerii îndrepte tunurile. Prin aceasta însă suferă ea conducerea generală a luptei.

Un alt rău foarte păgubitor pentru Rusia proasta calitate a materialului obuzurilor. De trei obuzuri abia explodează unul. În timpul războiului nu s'a putut înlătura această fatalitate. În schimb Rușii caută a înlătura defectele existente în conducerea artileriei. Până acum nu izbutit să obțină mari îmbunătățiri în această direcție după părerea specialiștilor, răul e așa de mare încât va trebui o muncă de zeci de ani în timp de pace spre a aduce artileria rusă la înălțimea cerințelor reclamate în războiul modern dela această armă.

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, îl recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze ascuzrea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia și capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provădită cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Svizzera).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Martie n. 1905.

— **Seminarul din Arad**, care de atâtea ori a fost țintă de atac presei șoviniste, a trecut noaptea și peste năcazul de care dase năpoca cu 2 săptămâni. Scarlatina, care se declarase în instanță în urma măsurilor energice luate de dl. doctor R. Ciorogariu, măsurii lăudate în ziarele locale de chiar proto-medical orașului, a fost stinsă, și că luni prelegerile au reînceput și elevii sunt toți în perfectă stare sanitară.

— **Mulțumită.** Din prilejul morții fratelui meu am primit dela prietini și cunoscuți mai multe scrisori de condolență. Tutoror le mulțumesc pe calea aceasta și în numele familiei mele. Gh. Alexici.

— **Sub auspiciis regis.** Sâmbătă a fost promovată la Cluj primul Român sub auspiciis regis, dl. Dr. Iuliu Pordea. Actul promovării a fost ceva înaltător. Secretarul de stat Zsilinszky a spus o vorbire interesantă, în care citim între altele și următoarele: „Pilda mai marilor noștri ne arată, că nu acela promovează unitatea, mărirea și fetea națiunii maghiare, ce merită o soartă mai bună, nu acela, care atâță, desconsideră și devalorizează naționalitățile, ce trăiește între noi și așa răspândește mai departe focul nimicitor al urii, ci acela, care cu drag îl ridică la sine și îl crește în virtuți, le dă pildă bună, care cu superioritatea intelectuală, cu puternica-i credință și cu convingerea, cu un cuvânt cu tot talentul său spiritual vrea și știe să influențeze asupra compatrioților săi“.

Dr. Iuliu Pordea e fiul profesorului de teologie dl. Vasiliu Pordea din Gherla. Totdeauna a fost un student distins.

Felicităm pe distinsul tânăr și dorim, ca să se așeze undeva, unde poate fi spre binele și pe departe fala neamului nostru.

— **Distincții imorale.** Sub acest titlu „Albumány“ (dela 12 Martie) scrie un articol în care se vorbește aspru pe contele Tisza pentru distincțiile pe care și împărțit în timpul din urmă. Spune că de la Ovreiul Guttman a plătit 1,200.000 cor. pentru baronat.

Apoi încheie:

„E grav și poate că singură e păcătoasă cătreimea în ceea-ce privește imoralitatea distincțiilor. Vița asta de neam consideră distincțiile ca un mijloc să ajungă în societatea înaltă ori să facă parte din ea. Deși asta nu-i va reuși niciodată, pentru-că morala-i străină și alte trăsuri caracteristice despart pe Ovrei de ori-ce societate civilizată maghiară. Jidovul nu vede însă aceasta și cu imbulzeală grețoasă s'aruncă asupra prăzii Tisza îi ofere pentru bani. Și murdărește, cu întreaga murdărie specifică oveiască pe acea nobilitate, care deși e o amintire aunei epoci dispărute, e însă demnă de cinste, pentru-că, meritele strămoșilor și gratitudinea urmașilor îi dau strălucire“.

După-cum vedem, „Albumány“ nu-i prea curată pe nouii „nemeși“ maghiari.

— **Emigrări din comitatul Sătmarului.** Emigrările iau proporții din ce în ce mai mari în comitatul Sătmarului. În vremea din urmă emigrează mulți de prin podgoriile de vii, de acolo deși în urma reconstruirii viilor, muncă s'afină destulă. Emigranții sunt mai ales Maghiari.

— **Papa și regele saxon.** În cercurile diplomatice e răspândită vestea — primită de altfel cu rezervă — că regele saxon Augustin Frederic va călători la Roma, unde va fi primit în audiență de papa. Acesta ar fi dela 1870 încoace primul caz, că un domnitor catolic face vizită papei.

— **Actele regelui omorât.** În capitala sârbească se vorbește acum foarte mult de archiva regelui Alexandru. Din incidentul procesului Balugdic guvernul ar voi să pună mâna pe această archivă, de oare-ce se crede, că conține foarte multe date compromițătoare pentru Pașici și soții. Comisia denumită încă de guvernul revoluționar pentru păstrarea arhivei rezolvă a o pune la dispoziție și pretinde, ca scurta să denumască o comisie, care să inventa-

rieze archiva. Din faptul acesta se pot naște firește, complicațiuni, cari l'ar importa eventual și pe regele Petru. Acesta vrea însă să rămână departe de afacere, deși foarte mulți dintre confidenți cearcă să-l înduplece, ca el însuși să viziteze archiva.

— **Grevă și ear grevă.** Par'că trăim în epoca grevelor. Căci nu o grevă ordinară s'a iscat mai zilele trecute în Șimleul-Silvaniei și Șomcuta-mare. Cantorii de pe aici — nu ai noștri — au voit să capete plată mai mare; s'au pus deci în grevă. Fără ei doar nu se poate săvârși oficialul divin în zile și sărbători. Dar, vedeți, nici prima grevă nu le-a succes. Capelanii și alți oameni, cari se pricep la orgă au fost întrebuințați, ear domnii cantorii au fost dați afară din oficiu. Rău pocinog! Nu-i așa?

— **Congresul socialiștilor.** Social-democrații își vor ține în 23, 24 și 25 Aprilie în Budapesta adunarea de partid cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului executiv. 2. Raportul comitetului de control. 3. Statutele organizației de partid. 4. Presa. 5. Lupta pentru sufragiul universal. 6. Tactica de partid. 7. Alegerea comitetului executiv. 8. Raport despre congresul internațional din Amsterdam. 9. Propunerii.

— **Nihilisți prinși.** „La Presse, foaie pariziană a primit din Marseille o depeșă, că acolo au fost arestați eri șase nihilisți, între ei și doi foști oficeri, cari sunt membrii comitetului revoluționar din Moscva; ei se pregăteau să plece la Petersburg. După informațiile poliției ruse cei doi foști oficeri erau designați să omoare pe marii duci Vladimir și Alexe.

— **Hienă arestată.** Foarte multe din obiectele cimitirului vechi au perit în timpul din urmă. S'au pus deci paznici, cari să păzească liniștea mormintelor. Aceștia au și arestat pe unul Ioan Molker. Tocmai voia să deschidă o criptă când fu apucat de gât de pasnic, care a predat pe hoț poliției. Interogat recunoscu, că de săptămâni întregi fură cimitirul, că a furat din cauza miseriei are acasă soție și 3 copii, cari îi cer pâine. E un om cu trecut pătat. A fost pus în arest preventiv.

— **Demonstrație antirusă în Berlin.** În Berlin la o reprezentație cinematografică, când se arăta tabloul: „Marele duce Sergius între Cazacii săi s'a produs mare demonstrație; publicul a început să facă mare târaboii, să fluere, așa că poliția a trebuit să pună capăt larmei.

— **Lupta fraților.** În Aradul-nou doi frați sunt foarte mânați unul pe altul: *Krebs* János și *Krebs* Nándor. Sâmbătă s'au întâlnit pe stradă, s'au luat la ceartă, pâruială, bătae strașnică până la sânge. Lucrul și-a avut continuarea sa la poliție.

— **Un jurnal al Negrilor.** Indigenii din Africa australă au acum un jurnal. El e intitulat: *Ochiul Negrilor*. Profesiunea de credință a foii e următoarea: „Eu sunt născut negru. Negru voi trăi și voi muri. Nici instrucția, nici bogăția nu-mi vor schimba culoarea. Nu doresc să fiu în societatea albilor. Însă pretind drepturile, ce mi-se cuvin ca supus englez“.

— **Jertfa razelor lui Roentgen.** Cazul s'a întâmplat în Szabadka. Zilele trecute s'a prezentat la căpitanatul de poliție o tinără damă drăguță de o eleganță extra-ordinară. Căpitanul curtenitor a poftit-o să șadă și să-și spună ce vrea, dama și-a scos atunci batista și plângând și-a spus tragedia, ce a trăit-o! De săptămâni întregi vine la ea — de regulă noaptea târziu — un doctor cu bărba roșie din Budapesta, care într-o țintă o chinuște cu razele lui Roentgen, că aproape și-a pierdut brațul. Căpitanul s'a uitat la ea și când a văzut că ambele brațe ale jertfei razelor x. sunt sănătoase, imediat a fost încurcat cu situația. Dama noastră avea — se vede — adecă mania să se considere prigoniță: căpitanul a rugat să se dea în scris plângerea. Peste câte-va minute nefericita femeie a depus pe masa căpitanului următoarea scrisoare: „Vă rog să dispuneți imediat arestarea ucigașului, fiind-că alt-cum îmi perd și brațul drept, tocmai ca și pe cel stâng. Astă-noapte mai m'a sugrumat. Mi-a cufundat gura și m'a ucis foarte tare. Așa-mi chinuște sufletul și timpul cu razele lui Roent-

gen“. După aceea căpitanul a liniștit pe esaltata ființă, că imediat îl vor aresta. Comisiunea și-a avut efectul său asupra nefericitei, sârmane fete.

— **Cum își petrec cei din München?** Ziarul „Münchener Neueste Nachrichten“ în fiecare carnaval scoate o ediție aparte, care dela început până la sfârșit e o lungă serie de glume: o întreagă orgie de vițuri. În numărul din acest an face un interesant viț cu numele lui Kubelik. Sunt permutațiuni interesante. Din numele lui Kubelik să pot face după cei-ce beau atâtea bere în München următoarele nume:

„Kubelik, Kelubik, Kekubil, Kubikel, Kibekol, Bukilek, Bekulik, Belukik, Bikukel, Lukibek, Lekibuk, Kulebik, Kelibul, Kekilub, Kubekil, Kikebul, Bulikek, Bekiluk, Bilukek, Bikekul, Lukibek, Lekubik, Likebuk, Kulibek, Kebukil, Kukulib, Kibulet, Kikuleb, Kulekik, Bekikal, Bilekul, Bukekik, Lukekib, Lekibuk, Likubek, Kebulik, Kebikul, Kukebil, Kibeluk, Kikelub, Bukekil, Bekukil, Bikulek, Lebikek, Lekubik, Likukob, Kebiluk, Kekibul, Kukibel, Bibukel, Bukelik, Bučikel, Belikuk, Bukeluk, Bukebik, Lebukik, Libekuk, Likekub“.

Așa-și petrec cei din München:

— **Mukden și mormintele imperiale.** Atenția lumii întregi e îndreptată acum spre Mukden. Mukden e orașul cel mai vechi și cel mai vestit din punct de vedere istoric al Mandjuriei. El e leagănul dinastiei Mandju. După istoricii chinezi există mai de mult de o mie de ani. Acolo sunt bătrânele palate ale dinastiei Mandju și multe relicvii scumpe Chinezilor. Aici sunt vestitele morminte ale împăraților din Peking. Mukden e situat pe un dâmb, la poalele căruia curge riul Liao. Orașul, care e cam la depărtare de o jumătate de kilometru dela stația de cale ferată e locuit în majoritate de Chinezi. O mănăstire veche se impune călătorului, când vine dela calea ferată spre Mukden. În această mănăstire a fost cartierul general al lui Kuropatkin. În apropierea mănăstirii e casa guvernatorului chinez. Aranjamentul e foarte primitiv. Mobilierul îi e vechi și murdar, în odăile de dormit nu-s paturi, ci pe lângă pereți sunt lavițe de lemn, pe cari sunt covoare.

Întreg orașul e înconjurat de un zid lung de 20 verste și de 6—10 metri de gros. Înainte de asta trebuie, că e fost foarte întărit. La începutul și sfârșitul ficcărui drum principal e câte-o poartă puternică, care peste noapte o închid. În cele mai multe străzi sunt prăvălii, cârcime, birturi, ateliere de făurărie și ceainării. Interesantă e colosala biserică chineză. Năntea bisericii sunt brazii sfinți, la a căror umbră se fac ge obicei rugăciunile. Pereții interni ai bisericii sunt de colorii diferite. În mijlocul bisericii e statua de aur a lui Buddha. Foarte interesante sunt palatele și mormintele dinastiei Mandju.

— **Nansen în politică.** Pe cum s'aunță din Kristiania, marele explorator norvegian, *Nansen* în vremea din urmă s'a aruncat în vârtejul luptelor politice, alăturându-se la opoziție și făcându-se cel mai fervent agitator al ideii de separațiune politică și economică a Suediei de Norvegia. Intrarea lui Nansen în politica s'a făcută într'un chip de tot spontan. La un meeting ținut în Kristiania, Nansen s'a declarat pe lângă toate drepturile naționale și a zis, că Norvegia trebuie să-și elupte drepturile. Terminând, un avocat i-a adresat următoarele cuvinte!

— D-Ta ai zis că Norvegia are lipsă de bărbați! Ești omul viitorului! Ia în mână drapelul drepturilor naționale!

La cuvintele acestea s'a născut o enormă însuflețire și Nansen a declarat că nu se va da în lături dela datorie. Mulțimea l'a petrecut până la locuința cântând imnul național. A doua zi, Nansen a publicat un călduros manifest referitor la chestiunile politice de actualitate dintre Suedia și Norvegia. Norvegia cere adecă consolate separate, Suedia însă numai acolo se învoește la aceasta, unde consulatele n'au deodată și misiuni diplomatice. Nansen însă, corespunzător punctului de vedere al partidului uniunii personale, cere neatirnare deplină și atacă aspru guvernul care nu reprezintă decât interesele suedeze. În

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

SPECIALITĂȚI de STOFFE ENGLEZE COLORATE PENTRU VESTE

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

urma acestui debut, Nansen este azi cel mai sârbătorit om în Norvegia.

— **Iubileul profesorului Negruț.** Joi sara corpul profesoral dela preparandie a aranjat o frumoasă serbare în onoarea colegului lor Ioan F. Negruț, care în luna aceasta împlinește 25 de profesură. Sara la 7. colegii dela preparandie, prietini și foști elevi ai iubilantului, împreună cu elevii preparandiali s'au adunat la locuința sa și prin graiul directorului G. Muntean i-au comunicat bucuria de care sunt cuprinși cu toții. Corul elevilor preparandiali, cum și orchestra a întonat câte-va cântări, iar pedagogul Dumitru Comșa l'a salutat în numele societății de lectură. De la locuința au plecat cu toții la otelul „Univers“ unde în sala cea mare superb iluminată s'a dat un banchet cu 42 tacâmuri. Primul toast l'a ținut directorul George Muntean, în numele preparandiei, a vorbit apoi profes. Gavril Precup în numele prietiniilor, colegilor și foștilor elevi. A. C. Domșa l'a salutat în numele despărțământului Blaj al Asociațiunii, al cărui director este. Au mai vorbit Sim. Muntean, Br. Hodosiu, Dr. Pop ș. a. La inițiativa dlui Hodosiu s'au adunat 110 cor. pentru Internatul preparandial. A făcut deosebit efect scrisoarea de felicitare a prof. Bonfiniu conșcolar și prietin cu iubilantul, care fiind bolnav n'a putut lua parte la banchet. Serbarea aceasta înteață a fost cea mai evidentă dovadă de dragostea de care se bucură prof. Negruț înaintea tuturor. Dumnezeu să-l țină la mulți ani, spre a avea parte încă și de alte bucurii!

(Unirea).

— **Statistica vitelor în Ungaria.** Prin îngrijirea ministerului de agricultură al Ungariei s'a făcut în 1904 o statistică a vitelor din Ungaria.

Din aceste date statistice, publicate de curând, rezultă că Ungaria, în 1904, posedă: 42.186 tauri, 220.730 taurenci, 2.420.609 vaci, 1.101.737 vitele, 1.131.157 boi, 1.892.707 cai, 4.275.210 rămători, 6.843.064 oi și 206.449 capre.

CRONICA EXTERNĂ.

Rusia și Extremul-Orient.

(Urmare și fine.)

În virtutea acestor considerațiuni tot interesul ce se dedea portului Dalny, ca port de comerț, dispăre, când cine-va privește lucrurile din punct de vedere rus și nu din punctul de vedere al intereselor internaționale.

De altă parte Rusia este o putere sentimentală în destul de mare pentru a-și satisface interesele ei; autorul raportului nu vede interesul Rusiei de a ajunge o putere maritimă, și nici nu-i pare că ar putea să ajungă.

„Noi avem, urmează el, o flotă de comerț aproape nulă, a cărei unică funcțiune consistă în a pluti între punctele extreme ale posesiunilor noastre, reunite și fără de asta printr'o comunicație de uscat cu mult mai repede. Noi avem de asemenea o flotă de războiu; dar Japonezii și aliații lor probabil în războiul viitor, adevă Englezii sau poate Americanii din Nord, vor putea să distrugă această flotă într'o singură clipită, ceea-țe ar aduce intereselor noastre și prestigiului nostru un grav prejudiciu. Ceea-ce noi trebuie să evităm mai presus de ori-ce, este o bătălie navală.

„Această flotă de războiu este atât de mult inferioară flotelor rivale, și cheltuelile necesarii pentru a o pune la înălțimea lor sunt, atât de disproportionale față de rezultatul ce ea ar fi vorba să-l atingă, adevă apărarea porturilor căpătate în teritoriu chinez, în cât este preferabil a nu ne prinde de loc în această horă. Dacă Rusia știe să se îngrădească acasă la ea, și să renunțe la aventuroasele ocupațiuni de porturi chineze, ea nu va avea nevoie să își mărească neîncetat această flotă; îi va ajunge să o întrețină, căci nu se va mai servi de dansa, de cât pentru a oferi un sprijin, în cas de alianță, unei puteri maritime, sau când ar fi vorba să facă a se respectat sentințe arbitrare internaționale“.

În ce privește Mandciuria propriu zisă, autorul memoriului arată că ea e divizată în două părți, cea de Nord și cea de Sud, și demonstrează că această din urmă se găsește situată în afară de sfera de influență a Rusiei, mulțumită poziției sale geografice, configurației și populației. Toată partea meridională, a ținutului, prin interesele și condițiunile climaterice cărora este su-

pusă diferă totalmente de Siberi transbaikaliană și amuriană.

De altă parte, bogăția ce s'ar putea găsi în ea este problematică. Solul, acolo unde e cultivabil, este în mâinile industriașilor și răbdătorilor chinezi, cari nu pot fi strămutați fără inconveniente. Iar cât despre sub-sol, el nu pare, în această regiune, mai bogat decât cel din Siberia propriu zisă. În sfârșit, ori ce s'ar face, Rușii vor fi tot-dauna aci în atingere cu o populație galbenă, a cărei ostilitate mai mult sau mai puțin talentă nu desarmează nici odată. Totul se unește deci a demonstra puținul interes, ce-l are Rusia de a poseda Mandciuria de Sud.

Dar acest interes nu residă cum-va în necesitatea formală de a împiedeca întinderea Japonezilor pe continent?

La aceasta autorul memoriului răspunde că Rusia n'are nevoie să se opună expansiunii Japonezilor. Că vor fi în Coreea sau în Mandciuria, zice el, puțin importă; Japonezii pot să se instateze aci și se vor instala, curând sau târziu cu siguranță. Dar ținând tocmă în seamă diferența de populație, de natură și de climat, expansiunea Japonezilor nu va fi cătuși de puțin amenințătoare pentru Siberia orientală, unde ei nu vor avea nimic de căutat și unde Rușii sunt destul de bine întăriți pentru a nu avea de ce să se teamă.

Concluziunea acestui interesant memoriu este următoarea:

Din moment ce a poseda portul Dalny este mult mai puțin avantajos decât a poseda Vladivostokul și dacă Mandciuria de sud prezintă pentru Rusia mai multe inconvenient de cât avantajii, drumul care trebuie apucat se vede: să se lichideze întreprinderea din Mandciuria, să se retragă trupele din orașele chineze ocupate și să se înceapă cu China negocierii. Rușii au construit într'adevăr o cale ferată dela Kharbin la Port-Arthur; n'ar putea ei să schimbe această linie cu teritoriul chinez pe care-l străbate o parte din linia dintre Kharbin Vladivostok? Rusia ar căpăta astfel Mandciuria de nord, adevă un teritoriu care, geograficește, este lipsit de posesiunile sale siberiene și n'are importanță de cât pentru ea. Siberia orientală ar forma atunci un tot compact și bine apărât.

Cât despre alianțe, adaugă terminând autorul memoriului, nu este de cât una singură necesară în acele pustietăți: cea cu Statele Unite ale Americii de Nord.

Acesta este, în rezumat, curiosul memoriu adresat înainte de războiu înaltei administrațiuni din Petersburg. Se vede că el n'a fost prea mult băgat în seamă, sau de loc. Acum, la realizarea concluziunilor lui, au drept de vot și Japonezii, cari sigur, nu vor vrea să se întoarcă acasă cu mâinile goale, și cari nu vor fi poate dispuși să schimbe transmanciurianul de sud cu Mandciuria de nord.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

G. St. Plevlje. De aici se expediază foaia regulat. Am reclamat și la poștă. Abonamentul a expirat la 7 Martie n.

Dr. I. I. Până la 1 Maiu 1905.

ECONOMIE.

Arad, 14 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile nu s'a schimbat în timpul din urmă.

S'au vândut:

600— 700 măji metrice grâu cor.	9.50— 9.70
300— 400 „ „ cucuruz „	7.70— 7.80
110— 120 „ „ mazărice	
	de sămănat 12.— 12.50
Semnare nominală: secară;	7.50— 7.60
„ „ orz;	7.30— 7.40
„ „ ovăs;	6.80— 6.90

Piața din Arad.

S'au vândut:

780— 900 măji metrice grâu cor.	9.40— 9.60
250— 300 „ „ cucuruz „	7.80— 7.90
Semnare nominală: secară;	7.50— 7.60
„ „ orz;	7.30— 7.40
„ „ ovăs;	6.90— 7.—
„ „ mazărice	12.30— 12.50

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— E încântător! strigă Tennessee, cu ciunea ei obicinuită. Vom avea numai de buchete și ghirlande de flori câte vom pofti. fi de ajuns să ne plecăm pentru a le culege.

— E o țeară foarte frumoasă, observă simplicitate și cu liniște verisoara sa, pe a că față un observator ar fi putut descoperi o ușoară umbră de melancolie, aproape de tristețe.

— Crezi, că trestia de zahăr va crește Eugen? întrebă încă odată colonelul adresându direct către elegantul creol, îmbrăcat cu un stum de bumbac albastru și pe cap cu o pălărie de panama.

— Nu cred, unchiule, răspunde tinărul a se gândi la supărarea ce răspunsul său cauza vechiului oficer. Am înaintat prea spre Nord. Dar' ce are a face? De vremea vom putea recolta bumbacul! Aduți amintelă livră de bumbac prețuește mai mult decât de zahăr! Singura greutate ce vom întâmpina aci va fi, cred, transportul produselor noastre pe o piață oare-care, și relațiunile cu o civilizație, la caz de trebuință.

— Foarte bine! zise colonelul. Sunt în că toată lumea este de părerea mea. Vom păca și restul. Vom recolta bumbac și grâu de ajuns pentru noi, pentru negri și pentru și până când vom avea turme destul de tauri, vom trăi cu pește, cu vânat, și vom mânca mâncările obicinuite când cu o șuncă de când cu un piept de curcan sălbatic. Astăzi în scurt timp ne vom afla aci tot atât de confortabil, ca în vechia noastră casă din Tennessee.

Dar' vorbind astfel, colonelul scăpase suspin neobservat. Se gândia, fără de voie, părăsind acea veche casă din Tennessee, rețase la tot confortul obicinuit, la tot ce în din punct de vedere material, și mai ales un bun rămas pentru totdeauna amicilor săi din prudență.

Intr'una din zile, într'adevăr, mulțămii mei sale prea generoase și ospitalității sale cunoscute, văzu că sosește un om al legii, sărcinat să vindă tot și care-l lăsase fără avere fără proprietate, aproape fără sclavi, căci câți-va oameni colorați, care-l urmau erau ce-i rămăsese dintr'o plantație minunată, ocupată două sute de negri sau sclavi de amândouă sexe.

Intr'aceea alungă iute aceste gânduri și și cu un moment mai târziu părea foarte și foarte fericit.

Era din acea rasă veche de oameni mazi prin gust sau prin instinct, cărora nu place să se stabilească într'o localitate și dorește în neștire să meargă tot mai departe, mai departe.

De origine dela frontiera orientală a Statului Tennessee, dînsul se stabilise în curs de mulți ani, la Nashville, în Centru, apoi, de la Memphis în Vest.

Chiar și aci casele i-s'au părut prea frumoase împrejurul lui și țeara prea civilizată și prea împopulată.

Pentru acest motiv bătrânul oficer despoiat de trei sferturi din vechia sa avere, considera încă fericit, că a scăpat de semicivilizația mereu crescândă cu numărul noilor orașe și destelenirea câmpiilor și a pădurilor, și că mai să-și caute un alt home într'o țeară nouă, parte de oameni și de orașe.

Era sigur, că-și va realiza, visul, cel puțin pentru un timp oare-care, în acest îndepărtat stat al Statului Texas.

Locul, unde întâmplarea îi condusesese ca vana, și unde dase semnalul de oprire era mai cel visat pentru noii săi Penaf... dar' definitivă.

V.

O veche cunoștință.

Descălecând, colonelul Magoffin și tovarășii săi preparau cina și instalațiunea pentru noaptea când văzură sosind în trapul greoilor catari, călărești, care de sigur veneau spre ei.

Erau mustangerii noștri. (Va urma)

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Niehin.

1) Locuință.

Feller Elsa-Fluid

e lătit peste întreaga lume. — E un leac de casă fără păreche premiat la o mulțime de expozițiuni, vindecă iute și sigur obo-sala, durerea de cap și de dinți, durerea de ochi și înferbin-țelile, vindecă sgârcii, tusa, durerea de piept și de închieturi, durerea de grumaz, e foarte bun contra ameteții și insomniei etc. — 12 sticle mici sau 6 sticle duble le trimite franco pentru 5 cor. farmacistul Jenő V. Feller, Stubica Centrale 182. (cott. Zágráb).

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat

la momentan aplicare în cancelaria sub-
scribitului. Cu ofertul să mi-să comunice și
condițiile.

Dr. Aug. Straitariu
advocat.

(Hátszeg) Hatég [com. Hunedoarei]

Cele mai cu sic uniforme și articole
pentru uniforme în prețurile cele mai mo-
derate pregătește:

Braun János și Soțul

353 croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

Strada Szalacz și Kölcsey 6.

Igaz Sándor

ciasornic și giuvelier.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint căleat cumpără p. pretul
mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
(gravuri de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giu-
vaere, tot felul de reparări
abatjour etc. Schimbări
de aur și argint conform

Comande din provincie să execute prompt.

Asortiment de articole de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

464

Vindecarea deplină

a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingașă
a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul
instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punct-
tual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât
de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care
ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face
acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva
nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu
deamăruntul și după ce va fi examinată, va primi destu-

șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea
în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răs-
puns. După închoarea curei, au la see escriptorii se ard
reșere espresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățător e institutul special
al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kere-
pesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă
ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții-sexuale
unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc,
trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz
vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din funda-
ment cu metoda sa proprie de vindecare și casurile
cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule,
de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilis-
ului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce
se țin de organele sexuale femeiești. Pentru femei e sală
de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă
însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a. până la amiază!

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Compactor român în Arad.

Subscrisul îmi iau voe a aduce la
cunoștința onor. public român, că reîntors
din străinătate m'am stabilit în Arad. str.
Weitzer János Nr. 7, unde mi am des-
chis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai
perfecționate, sunt în plăcuta poziție a e-
fectui ori ce lucrări atingătoare de această
branșă dela cele mai simple până la cele
mai fine legături de lux. Asemenea pentru
legături protocoale p. cancelarie, cărți bise-
ricești, cărți de rugăciuni pentru prea o-
norații domni preoți, în tomuri singura-
tice ori în partii de ori-ce mărire, pe
lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt
și ieftin.

În speranță, că onor. public român
îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distinsă stimă

Iustin Ardelean,
compactor.

Primul

și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

al lui
Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

HEGEDŰS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nador. —

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
ciasornic
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadourul de Crăciun și Anul nou.
Lui Prețurile cele mai ieftine.

Prăvălia de monumente a lui Iosif Menráth

Arad. piața Boros-Béni Nr. 2.

Aduc cu stimă la cunoștința on. public, că din 1 Fe-
bruarie a. c. am luat prăvălia de monumente a lui Men-
rath și văd. Frank și voi conduce-o deacum sub firma:

MENRÁTH IOSIF

Deoarece ce mi-a succes a-mi ține muncitorii cari lu-
crau la aceasta firmă dela înființarea ei și săvârșit tot-
deauna lucru punctual și bun ast-fel sunt în poziția că și
deacum voi pute corăspunde comandelor cu cari mă ono-
rează on. public. — Vă rog dar a mă onora cu comande
și a-mi da ocașie să vă conving despre activitatea mea
conștiințioasă și promptă.

Cu stimă:

Iosif Menráth
Arad. piața Boros-Béni Nr. 2.

Să pǎrtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee — construcții proprii.

NASSAN R.

532

Arad, Szabadság-tér 19.

Parisole, paraplee, corturi de gradină, paraplee de gală, corturi pentru ingineri, umbrele pentru copii, umbrele elegante se pot alege. — Reparaturi se efectuează în aceeași zi.

— Să sprijinim industria dela noi! —

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public il asigur despre serviciu punctual și solid

Cu deosebită stimă

Comande din provincie
se efectuează prompt.

520

Friedmann Lajos

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vînd pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumător, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, gîmăntane de școală și piață, măsae și batiste alte multe lucruri alese pe care nu le înșirăm aici.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

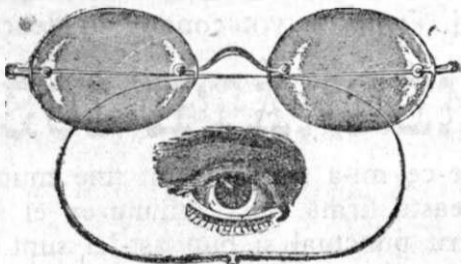
BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

e Diaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui **RODENSTOCK** fără reflex din fabrica de articole a lui **G. Rodenstock** din München

Fără vreme!

Sticlă de cristal, omogenă foarte străvezie.

Fără vreme!

Lipsiți cu totul împărăștierea neplăcută deasă a ramei sticlei.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea forței vizuale.

557

Singurul reprezentant
în Arad și jur

Samuil Dick

orologier și fabricant de articole optice, Colțul Străzii Ioan Weitzer.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului bărbaților, că mi-au sosit:

postavurile cele mai noue de primăvară și vară

așa zicând toate fabricate ungare, engleze, franceze.

Pentru cea mai nouă metodă de croit și cea mai bună execuție răspund, drept aceea rog p. t. publicul local și din provincie, să-mi dea sprijinul său.

KARPELESZ ZSIGIMOND

croitor-bărbătesc.

553

Deák Feren-z-uteza 32.

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrical de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fil.)

1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)

3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

473

Kohn Lajos

fotograf.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

☉ ☽ Efect instantaneu. ☽ ☉

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.